

V týchto *Kolínskych listoch* mi ide výhradne iba o aktuálny a veľmi páčivý “utečenecký” problém v Európe, napriek tomu, že už veľa bolo napísané o oboch jeho “vetviach”: cez Stredozemné more (do Talianska a Grécka) a po balkánskej trase. Píšem “utečenecký” v uvodzovkách lebo tie státisíce sú naozaj rôznorodé, čo sa týka

- pohnutí ktoré viedli k ich odchodu z domu (útek pred vojnou na jednej strane a snaha o ekonomické vylepšenie na strane druhej, hociako je toto delenie hmlisté a problematické);
- úrovne vzdelania a jazykových znalostí;
- či sa jedná o rodiny s deťmi alebo o jednotlivých mladistvých či mužov vo vojenskom veku (vraj 76%);
- ich očakávaní v Európe (často nerealistických, vystavených sklamaniam vedúcim k nepredpočitateľným reakciám);
- ich náboženskej príslušnosti (ateistov medzi nimi prakticky niet), hoci dôraz na toto, resp, vyvozovanie z toho konkrétnych opatrení, je považované za politicky nekorektné.

Koniec Európy ako sme ju poznali

(a ako si ju predstavujú mnohí naivne dobromyselní v ex-komunistických štátoch, totiž že ju možno zachovať v etnicky a nábožensky viac menej homogénnej forme, ktorá bola normou v celej Európe v päťdesiatych rokoch minulého storočia)

Patria sem teda okrem rodín (a mladistvých bez dospelého dozoru) predovšetkým muži. Často ide o uprimných mladých, ktorí sa v (Západnej) Európe chcú vyškoliť či vyštudovať, uplatniť sa, byť prínosom pre spoločnosť, a potom k sebe priviesť ich širšie rodiny, (ktoré sa často skladali na ich cestu cez prevádzateľov-pašerákov).

Nesmieme však zabúdať, že sem patria aj muži vo vojenskom veku, najskôr moslimi, s najrôznejšími úmyslami, vedomými či podvedomými pohnutkami, prispievajú k silnejšej prítomnosti Islamu v Európe. Buď krátkodobo a teda aj násilnými prostriedkami, alebo dlhodobo bez násilností, čo platí tiež pre celé rodiny. Treba preto rátať, že aj tí slušní, “civilizovaní” medzi nimi budú prispievajú v budúcnosti k vytváraniu stále sebavedomejších moslimských charakteristík novej európskej kultúry, k stále silnejšej prítomnosti islamu vo verejnej sfére krajín, ktoré ich prijali a

kde sa aklimatizovali (vychádzajúc z tureckej prítomnosti v Nemecku, dávam prednosť výrazu “aklimatizácia” pred oficiálnym “integrácia”).

Lebo Európa sa sama zriekla svojich náboženských koreňov, ktoré má predovšetkým v kresťanstve.¹ A kde sa ho ešte celkom nezriekla chce kresťanskú prítomnosť krčovitou (a kontraproduktívne) udržiavať vo forme *Christendom* ², ako to [explicitne](#) ³, a politicky nekorektné, formuloval maďarský premiér *Viktor Orbán*, za čo sa mu aj dostalo [arogantnej odpovede](#) od “osvieteného” luxemburského ministra zahraničia *Jeana Assel-*

¹ Dokonca aj v preambule navrhovanej, aj keď zamietnutej, ústavy EU nemala byť ani zmienka o Bohu, tobôž kresťanstve.

² Pozri *Kolínske listy* 41 o rozdiel medzi *Christianity* a *Christendom*.

³ “kresťanská kultúra Európy je už sotva v stave udržať Európu v jej vlastnom kresťanskom hodnotovom systéme”

borna. Ako to často vravím, európske náboženské vakuum, ktoré teraz ide naplňovať islam nie je dielom moslimov, ale krátkozrakých kresťanov a postkresťanov.

[Napriek tomu to vyznievalo ako drzosť, keď na jednej nemeckej TV talk show lokálny politik, moslim, dohovárал inému politikovi, kresťanovi, ktorý vyjadroval obavy, či sa tie počty dajú zvládnuť, že by sa mal riadiť kresťanským príkazom lásky k blížnemu a *de facto* neobmedzene prijímať moslimských “utečencov”. Alebo keď sa TV hlásateľka pýtala *Aydan Özoğuz*, nemeckej “splnomocnenkyne pre migráciu, utečencov a inegráciu” (podľa mena Turkyňa a zrejme aj moslimka) na jej reakciu na správy o šikanovaní kresťanov v utečeneckých ubytovniach, odpovedala, že sa musí novoprišlým vysvetľovať, že v Nemecku treba všelijaké veci (možno použila iný termín) tolerovať. Vari kresťanom v Nemecku už neostáva iné iba pranie aby boli tolerovaní? A *Aima A. Mazzyk*, predseda *Zentralrat der Muslime* na poľudňajšom *Mittagsmagazin* z 1. októbra otvorene hovorí, že ak štát nepodporí ich akcie medzi novoprišlými moslimami podobne ako podporuje kresťanské dobročinné organizácie, tak sa títo stanú korisťou násilníckych salafistov a iných islamistov. Hoci je faktom, že v Nemecku tí čo vedia tlmočiť z a do arabštiny sú prevážne moslimi, nevyznieva toto ako vydieranie?]

Špeciálnu pozíciu tu zastávajú niektorí ateisti, napríklad v bývalých komunistických štátoch (vrátane NDR), ktorí tiež chcú za každú cenu “zachraňovať kresťanskú kultúru Európy”, myslia tým však jej postkresťanskú, sekulárne humanistickú, liberálnu a ateistickú mutáciu.

Mimochodom, nemecká kancelárka *Angela Merkel* — popri humanitárnych vyhláseniach pochybnnej, politickej múdrosti a prezieravosti (z hladiska celoeurópskeho, ale aj nemeckého) — na jednej [prednáške na bernskej univerzite](#) veľmi duchapľne reagovala na otázku z pléna ohľadne “nebezpečia islamizácie Európy”: *Navštevujte vo väčších počtoch kostoly*. Áno, sama pravidelná návšteva nedeľných bohoslužieb ešte nie je zárukou že “prídeme do neba”, je však zárukou že prídeme do pozornosti aj moslimov aj sekulárnych humanistov/ateistov. Toto je aj slovenská skúsenosť, že ani komunisti v päťdesiatych rokoch nemnohli ignorovať preplnené kostoly. Neprihádza však táto rada Nemecku prineskoro?

Rozdielny prístup k problematike európskej zodpovednosti — napríklad medzi spomínanými Orbánom a Asselbornom — sa odráža aj na rozdielnom spôsobe reportovania o “utečencoch” v médiach: Buď sa fotografujú a komentujú predovšetkým rodiny s deťmi, s ich utrpením z dlhej cesty, apelujúc na city a súcit. Alebo sa zdôrazňuje veľký počet mladých mužov vo vojenskom veku a často aj ich násilnícké akcie a reakcie, apelujúc na “obavy z toho čo sa na nás valí”. Pravda je, samozrejme tá, že oba pohľady, obe perspektívy, sú pravdivé, ibaže jednostranné. Treba srdcom reagovať na to prvé, ale aj rozumom na to druhé.

Inými slovami, vždy platí ten kresťanský imperatív o ktorom som hovoril v *Kolínskych listoch* 41, ale naozaj treba rozlišovať medzi rovinou morálnou či *morálno kresťanskou* a rovinou *politickou*:

Na prvej rovine treba jednat' okamžite, bez ohľadu na postavenie či potenciálny spoločenský (hospodársky, ale aj kultúrny) prínos človeka v núdzi, počúvať viac srdce ako rozum; na druhej, politickej, rovine treba tiež jednat', ale viac počúvať rozum ako srdce a držať na zreteli možné dôsledky toho jednanja aj pre celú spoločnosť, celý štát či Európu. Na prvej rovine môže, a mal by podľa svojich možností, prispieť každý jednotlivec, na druhej však ide o zodpovednosť politickú a to je predovšetkým na tých, ktorým bola daná táto zodpovednosť, teda na politikoch, aby jednali, presnejšie aby “najprv merali a iba potom rezali”.

S týmto súvisí aj rozdiel medzi *náboženskými* exhortáciami (ktoré príslušia predovšetkým náboženským, napríklad cirkevným, predstaviteľom) a *politickými*, organizátorskými, rozpočtovými prehláseniami a rozhodovaniami o konkrétne plánovaných akciách. V islamskom svete toto delenie náboženského a politického nejestvuje, v našom, postkresťanskom by sa to však nemalo pliesť, hoci sa to často tiež stáva. Napríklad v nemeckom prípade k tomuto zrejme došlo pôvodným vyhlásením Merkel, že “všetci utečenci sú vítaní” (bez ďalších vysvetlení), podľa môjho názoru však oveľa viac možno túto popletenosť pozorovať napríklad, na vyhláseniach poslankyne *Katrin Göring-Eckhardt*, do roku 2013 aj predstaviteľky (*praeses*) Evanjelickej cirkvi v Nemecku (EKD). Často nie je niekedy jasné, či hovorí ako politička za svoju Stranu zelených, alebo ako funkcionárka EKD.

Na druhej strane aj čiste náboženská exhortácia môže mať svoju politickú dimenziu. Napríklad pápež František tým že [vyzval katolícke farnosti](#) v Európe, aby každá prichýlila jednu utečeneckú rodinu (a nie utečencov ako takých) sa akoby vyhol zahrnutiu vyššepomínaných nežiadúcich “utečencov” a súčasne našiel spôsob ako zdôrazniť katolícky dôraz na rodine, aj keď nie nutne kresťanskej, ako základe fungujúcej spoločnosti. Nakoniec aj to je pravda, že bojovník či dobrodruh neprivedie si za týmto účelom celú rodinu. ⁴

Maďarský premiér Viktor Orbán strelil ešte aj iného politického capa, keď označil “utečenecký” problém za problém nemecký. Neide o to, že by nemal celkom pravdu, mal však zdôrazniť, že keď ide o solidaritu medzi štátmi EU mali na to myslieť keď išlo — a stále ide — o “integráciu” cigánov, teda ako sa oficiálne nazývajú “nepriateľských občianov romskej národnosti”. A nie paušálne obviňovať Maďarov, Slovákov, Rumunov a ostatných z rasizmu za to že za posledných niekoľko storočí nezvládli cigánsky integračný problém. Cigánsky problém nemá byť videný ako problém východných členov EU, ktorý si sami zapríčinili svojím “rasizmom”. Podobne ani “utečenecký problém” nemá byť videný ako problém iba nemecký, (“ماما ميركل = Mama Merkel”) či francúzsky alebo britský za to, že mali v minulosti kolónie v Afrike a arabskom svete. A samozrejme ani ako východoeurópsky za to, že pri americkej invázii Iraku v roku 2003 “[premárnili dobrú príležitosť mlčať](#)” ako to vtedy povedal Chirac.

Robert Fico a Slováci boli karhaní z Bruselu za to, že vraveli, že ak už treba, chcú iba kresťanských utečencov na trvalé osídlenie, lebo u nich je väčšia pravdepodobnosť integrovania do slovenskej spoločnosti, kde moslimi (ešte?) nemajú kultúrne štruktúry, kde by sa mohli uchýtiť. Teraz však už aj nemeckí politici musia uvažovať o [oddelenom ubytovaní](#) kresťanských od moslimských utečencov, hoci v Nemecku pre trvalé usídlenie už existuje celá sieť moslimských organizácií a mešít. Prečo sa teda Slovensko (a iní východní členovia EU) nemôže ponúknuť, že ubytuje, s výhliadkou integrácie, týchto moslimami prenasledovaných kresťanov, ktorí si naivne mysleli, že v Nemecku tomuto prenasledovaniu unik-

nú? Viem, toto je iba rečnícka otázka, lebo skôr či neskôr aj týchto východných členov čaká osud Nemecka, ak len sa EU celkom nerozpadne, teda aj hospodársky, čo si zasa nikto v týchto štátoch nemôže seriózne priať. Tak či tak, to čomu sa vraví utečenecká kríza sa zdá mať zhubnejší dopad na EU, na nájdenie spoločného politického menovateľa európskych národov, ako všetky ostatné krízy, vrátane finančných. Matka všetkých kríz, ako by to bol povedal neblahej pamäti *Saddam Hussein*.

Ide zrejme o rozchádzanie sa v samotnom pojímaní kultúrnej podstaty Európy a toto skrýva aj nebezpečie rôznych konfliktov. Na jednej strane je idea uzavretej kultúrnej homogénosti (či už atribút “kresťanská” je myslený úprimne alebo iba ako zámienka). Na druhej strane je idea otvorenosti predovšetkým voči islamu vedúcej v podstate k *trojkultúrnej* Európe: kresťania, moslimi a sekulárni humanisti/ateisti. Ako som to rozvádzal [inde](#), kresťania majú bližšie k islamu tým v čo veria, a k sekulárnym humanistom tým ako sa k tomu stavajú. V tomto zmysle by sa mohli kresťania ujať *sprostredkovateľskej úlohy* medzi tými druhými dvoma kultúrami.

Čo je príčinou tohoto všetkého, tohoto zániku starej Európy? Ako sme dospeli k Európe, ktorá nielenže nie je kresťanská, ale sa už ku svojej kresťanskej tradícii ani nechce hlásiť? Máme namiesto toho Európu — zatiaľ predvšetkým jej západnú časť, určujúcu aj “ducha EU” — postkresťanskú, ktorej kultúrnym aj morálnym merítkom sa stal sekulárny humanizmus ak nie rovno sekularizmus. Poznám množstvo konšpiračných teórií, ktoré ponúkajú odpoveď na to, prečo je po 1989, 9/11, 2003 (Irak) svet naraz taký aký je. Môžem si preto byť dosť istý, že jedna z nich je v podstate pravdivá. Ibaže neviem, ktorá ...

Moja stará mama by možno ponúkla vysvetlenie, aj keď nie prijateľné pre každého: plazivá islamiácia Európy je Božím trestom Európe za to, že zradila svoje kresťanské korene. Alebo má predsa len pravdu arcibiskup *Cyril Vasil*, keď hovorí nie o Božom treste, ale o [misionárskej výzve](#)? To by odpovedalo aj mojej teórii o sprostredkovateľskom poslaní kresťanov: “Pane, na Tvoje slovo spustím sieť” (Peter v Lk 5:5).

⁴ Iba tak mimochodom, v časech nacistického prenasledovania prichýlila jedna francúzska protestantská rodina mladého Žida *Aarona Lustigera*, z ktorého sa neskôr stal parížsky arcibiskup a kardinál.